

dr hab. Joanna Basiaga-Pasternak, prof. AKF Kraków,

08.04.2026 rok

Akademia Kultury Fizycznej

im. Bronisława Czecha w Krakowie

Recenzja

rozprawy doktorskiej

mgr Izabeli Huzarskiej-Rynasiewicz

pt. „Sprawczy oraz wspólnotowy klimat w klubie sportowym, a postawy i rezultaty zawodników dyscyplin indywidualnych i drużynowych

(Agentic and Communal Climate in Sports Clubs, and Athletes' Attitudes and

Outcomes in Individual and Team Sports

Promotor: dr hab. Paweł Jurek, prof. UG

Promotor pomocniczy: dr hab. Dagmara Budnik-Przybylska, prof. UG

Wydział Nauk Społecznych, Instytut Psychologii, Uniwersytet Gdański

Klimat psychologiczny, jaki panuje w klubie sportowym, a więc miejscu, w którym zawodnicy spędzają wiele godzin podczas trwania ich kariery sportowej, jest bardzo ważny w kontekście tworzenia relacji z innymi, samorozwoju czy osiągnięcia wyników i celów sportowych. Tym właśnie zagadnieniem zajęła się Pani Magister Izabela Huzarska-Rynasiewicz. Głównym obszarem Jej analiz był klimat psychologiczny w perspektywie dwóch wymiarów: wspólnotowości (dotyczy współpracy, dbania o relacje i współdziałania w grupie) oraz sprawczości (dążenie do osiągnięcia efektywnego wyniku działania). Autorka uwzględniła także rodzaj dyscypliny, zmienne indywidualne i demograficzne a także rolę trenera w kształtowaniu klimatu. Co warto podkreślić, Pani Huzarska-Rynasiewicz postanowiła wypełnić lukę badawczą dotyczącą zagadnienia klimatu psychologicznego w klubie sportowym u dorosłych zawodników.

Głównym celem recenzowanej dysertacji było, jak pisze Autorka na stronie ósmej, była „eksploracja zagadnienia wspólnotowego i sprawczego wymiaru klimatu w klubie sportowym w odniesieniu do indywidualnego i zespołowego rodzaju dyscypliny sportowej, a także pogłębienie wiedzy na temat związków tych dwóch wymiarów klimatu z efektywnością zawodników, stylem przywództwa prezentowanym przez trenera oraz z różnymi wskaźnikami orientacji sportowej, a także z wybranymi zmiennymi demograficznymi”.

Praca składa się ze spisu treści, spisu tabel (32), rycin (3) i rysunków (4), wstępu, streszczenia oraz sześciu rozdziałów: Charakterystyka klubu sportowego w Polsce; Postrzegany klimat psychologiczny w klubie sportowym; Problematyka badań własnych; Metoda; Wyniki; Dyskusja oraz spisu Bibliografii (226 pozycji, w tym anglojęzycznych). Każdy rozdział jest ponadto podzielony na liczne podrozdziały.

Rozdziały pierwszy i drugi stanowią przegląd literatury obejmującej zagadnienia omawiane w części empirycznej.

Pani Izabela Huzarska-Rynasiewicz wyjaśnia czym jest klimat motywacyjny. Robi to w sposób szczegółowy, przytaczając także narzędzia badawcze, jakie stosuje się przy jego badaniu. Następnie omawia czym są i czym różnią się dwa typy klimatu w sporcie – sprawczego i wspólnotowego opierając się też na teorii sprawczości i wspólnotowości – Koncepcja Big Two, która wyraźnie znajduje zastosowanie w działalności sportowej. Warto też zaznaczyć, że Autorka wyjaśniając poszczególne zagadnienia kieruje się oczekiwaną w pracach naukowych zasadą od ogółu do szczegółu.

Następnie Pani Izabela Huzarska-Rynasiewicz przywołuje szereg zmiennych, które mogą mieć związek z klimatem motywacyjnym, takie jak samoocena, orientacja sportowa, przywództwo trenera. Autorka nawiązuje też do popularnej, zwłaszcza w nurcie psychologii pozytywnej, koncepcji dobrostanu.

W części empirycznej pracy Autorka bardzo dobrze uzasadnia dlaczego podjęła się tematu pracy. Syntetycznie i bardzo czytelnie przedstawiła w formie graficznej plan pracy. Ponadto niezwykle szczegółowo opisała zadania badawcze. Dużym atutem pracy było podjęcie się transformacji Skali Klimatu w Miejscu Pracy w obszar sportu na Skalę Klimatu w Klubie Sportowym. Brakowało tego typu narzędzia do diagnostyki w psychologii sportu, stąd tym większe uznanie dla Doktorantki.

Pozostałe zadania dotyczyły ustalenia związków wspólnotowego i sprawczego klimatu w klubie sportowym z subiektywną i obiektywną efektywnością zawodników, przywództwem trenera oraz orientacją sportową. Autorka tym samym podkreśliła rolę trenera w spostrzeganiu klimatu w sporcie i rodzaju dyscypliny sportu (zespołowa vs indywidualna).

Doktorantka słusznie zauważa lukę badawczą w obszarze analiz relacji osób dorosłych w sporcie i klimatu wspólnotowego. Analizując klimat motywacyjny u sportowców odnosi się też do popularnej koncepcji motywacji - Teorii Samodeterminacji Edwarda Deciego i Richarda Ryana.

Wskazanie zadań bazujących na przedstawionych szczegółowo założeniach teoretycznych pozwoliło postawić czternaście pytań badawczych i aż dwadzieścia cztery (!) hipotezy badawcze. Dotyczyły one Zadania 2a: „Związek wspólnotowego i sprawczego klimatu w sporcie, a efektywność subiektywna i obiektywna” oraz Zadania 2b: „Zachowania trenera a postrzegany klimat w sporcie”. Warto podkreślić, że każda z postawionych hipotez została omówiona w sposób szczegółowy i precyzyjny.

Postawione Zadanie 2c: „Klimat a orientacja rywalizacyjna” uwzględniło także samoocenę badanych i przyczyniło się do postawienia dalszych pytań i założenia kolejnych hipotez badawczych. Jedynie Zadanie 3: „Postrzeganie sprawczego i wspólnotowego klimatu w klubie sportowym, a wybrane zmienne demograficzne” nie doczekało się postawienia pytań i hipotez badawczych.

W rozdziale 4.1. „Uczestnicy badania” Autorka omawia grupę badaną – zarówno w badaniach pilotażowych (106 osób), jak i w badaniu drugim, w którym udział wzięło aż 523 osoby! W badaniu trzecim uczestniczyło natomiast 189 sportowców - wyłącznie zawodników piłki nożnej.

Wyniki opracowano bardzo starannie (jedyne mankament to brak wyjustowania, o czym mowa w dalszej części recenzji). Posłużyły one do weryfikacji hipotez badawczych. Potwierdzono hipotezy:

H1: Im bardziej środowisko sportowe postrzegane jest jako wspólnotowe, tym wyższa jest subiektywna efektywność zawodników.

H3: Im bardziej środowisko sportowe postrzegane jest jako sprawcze, tym wyższa jest subiektywna efektywność zawodników.

H7: Zachowania autorytarne trenera będą pozytywnie związane z postrzeganiem sprawczego klimatu w klubie sportowym.

H8: Zachowania demokratyczne trenera będą pozytywnie związane z postrzeganiem wspólnotowego klimatu w klubie sportowym.

H9: Udzielanie pozytywnej informacji zwrotnej przez trenera będzie pozytywnie związane z postrzeganiem wspólnotowego klimatu w klubie sportowym.

H10: Trenowanie i instruowanie przez trenera będą pozytywnie związane z postrzeganiem sprawczego klimatu w klubie sportowym.

H11: Związek zachowań autorytarnych trenera z samooceną efektywności zawodników będzie mediowany przez sprawczy klimat w klubie sportowym.

H12: Związek zachowań demokratycznych trenera z samooceną efektywności zawodników będzie mediowany przez wspólnotowy klimat w klubie sportowym.

H13: Związek udzielania pozytywnej informacji zwrotnej przez trenera z subiektywną oceną efektywności zawodników będzie mediowany przez wspólnotowy klimat w klubie sportowym.

H14: Związek trenowania i instruowania przez trenera z subiektywną oceną efektywności zawodników będzie mediowany przez sprawczy klimat w klubie sportowym.

H15: Mediacyjna rola sprawczego klimatu w klubie sportowym w związku zachowań autorytarnych trenera z oceną efektywności moderowana będzie rodzajem dyscypliny sportowej (indywidualna vs zespołowa).

H18: Mediacyjna rola sprawczego klimatu w klubie sportowym w związku trenowania i instruowania przez trenera z subiektywną oceną efektywności moderowana będzie rodzajem dyscypliny sportowej (indywidualna vs zespołowa).

H22: Związek pomiędzy motywacją zwyciężania a samooceną efektywności zawodników będzie mediowany poprzez sprawczy klimat w klubie sportowym.

H23: Związek pomiędzy współzawodniczeniem a samooceną efektywności zawodników będzie mediowany poprzez sprawczy klimat w klubie sportowym.

H24: Związek pomiędzy motywacją celu a samooceną efektywności zawodników będzie mediowany poprzez wspólnotowy klimat w klubie sportowym.

Nie uzyskały natomiast potwierdzenia hipotezy:

H2: Im bardziej środowisko sportowe postrzegane jest jako wspólnotowe, tym wyższa jest obiektywna efektywność zawodników.

H4: Im bardziej środowisko sportowe postrzegane jest jako sprawcze, tym wyższa jest obiektywna efektywność zawodników.

H5: Związek pomiędzy wspólnotowym klimatem w sporcie a subiektywną oceną efektywności zawodników będzie moderowany przez rodzaj dyscypliny sportowej: pozytywny związek wspólnotowego klimatu w klubie sportowym z oceną własnej efektywności zawodniczej będzie silniejszy w dyscyplinach zespołowych niż indywidualnych.

H6: Związek pomiędzy sprawczym klimatem w sporcie a subiektywną oceną efektywności zawodników będzie moderowany przez rodzaj dyscypliny sportowej: pozytywny związek między postrzeganym klimatem sprawczym – ukierunkowanym na osiągnięcie wyników, skuteczność i indywidualne cele – a subiektywną oceną efektywności zawodników będzie silniejszy w sportach indywidualnych niż zespołowych.

H16: Mediacyjna rola wspólnotowego klimatu w klubie sportowym w związku zachowań demokratycznych trenera z oceną efektywności moderowana będzie rodzajem dyscypliny sportowej (indywidualna vs zespołowa).

H17: Mediacyjna rola wspólnotowego klimatu w klubie sportowym w związku udzielania pozytywnej informacji zwrotnej przez trenera z subiektywną oceną efektywności moderowana będzie rodzajem dyscypliny sportowej (indywidualna vs zespołowa).

H19: Im bardziej klimat w klubie sportowym będzie postrzegany jako sprawczy, tym silniejszy będzie związek między motywacją zwyciężania a samooceną efektywności zawodników.

H20: Im bardziej klimat w klubie sportowym będzie postrzegany jako sprawczy, tym silniejszy będzie związek między współzawodniczeniem a samooceną efektywności zawodników.

H21: Im bardziej klimat w klubie sportowym będzie postrzegany jako wspólnotowy, tym silniejszy będzie związek między motywacją celu a samooceną efektywności zawodników.

Jako recenzent zobowiązana jestem do wskazania niedociągnięć pracy.

1. Przede wszystkim zaskakująca niestaranność redakcyjna i estetyczna. Pozostawione pojedyncze literki na końcu wiersza (począwszy od strony tytułowej), brak wyjustowania powodujący wrażenie, że tekst jest rozsypany. Do tego tak zwane „literówki” w pracy.
2. Spis treści – także nieestetycznie wykonany, sprawia wrażenie, jakby Autorka za pomocą spacji próbowała wyrównać poszczególne jego elementy, co finalnie nie udało się. A przecież są funkcje w programach tekstowych automatycznie porządkujące tekst.
3. Rozdział 3 powinien rozpocząć się na nowej stronie.
4. Spis tabel, rysunków i rycin zamieszczony zaraz po spisie treści, a nie jak zwyczajowo pod koniec pracy.
5. Dlaczego w Zadaniu 3: „Postrzeganie sprawczego i wspólnotowego klimatu w klubie sportowym, a wybrane zmienne demograficzne” zrezygnowano z postawienia pytań i hipotez badawczych? Poprzednie części stały się przyczynkiem do postawienia czternastu pytań badawczych i dwudziestu czterech hipotez badawczych. Jest to pewna niekonsekwencja.
6. Czy dwadzieścia cztery hipotezy badawcze nie stanowią nadmiaru? Rzadko spotyka się aż tyle hipotez w pracach badawczych.
7. Rozdział czwarty zatytułowano „Metoda”. Można by rozwinąć o jaką metodę chodzi.

Pomimo powyższych uwag warto podkreślić niewątpliwe atuty przedstawianej do recenzji dysertacji:

1. Nawiązuje do aktualnych koncepcji psychologicznych, wypełnia lukę badawczą, wyniki pracy wnoszą wiele cennych informacji wzbogacających obecną wiedzę z obszaru psychologii sportu.
2. Autorka dokonała adaptacji ciekawego i potrzebnego narzędzia badawczego (EFA).
3. Zastosowane metody statystyczne są właściwe.
4. Duża liczebność osób badanych, co uwiarygadnia uzyskane wyniki.
5. W badaniu wykorzystano wiele skal, co pozwoliło tym samym na analizę wielu zmiennych.

6. Precyzyjnie omówiono zadania badawcze i wynikające z nich założone hipotezy badawcze.

Na stronie 162 Autorka pisze: „W pierwszym etapie skoncentrowano się na opracowaniu i psychometrycznej walidacji nowego narzędzia pomiarowego dostosowanego do kontekstu sportowego. Kolejne etapy dotyczyły empirycznego testowania uwarunkowań i konsekwencji obu wymiarów klimatu, w tym ich powiązań z subiektywną oceną efektywności zawodników, zachowaniami trenerskimi oraz orientacją rywalizacyjną. Dodatkowo eksplorowano, w jaki sposób klimat w klubie sportowym różnicuje się w zależności od wybranych zmiennych demograficznych i sportowych”. W moim odczuciu Pani mgr Izabeli Huzarskiej-Rynasiewicz udało się w pełni zrealizować założone zadania. Aż piętnaście hipotez zostało potwierdzonych. W ostatnim rozdziale – Dyskusja – Autorka prawidłowo i z krytycyzmem odniosła się do uzyskanych rezultatów wyjaśniając je także za pomocą adekwatnej literatury. Ułatwieniem dla czytelnika było graficzne przedstawienie otrzymanych zależności.

Pomimo zastrzeżeń, głównie dotyczących strony redakcyjnej tekstu, których nadal nie mogę sobie wytłumaczyć mając na uwadze cały wkład wniesiony do przygotowania pracy i realizacji samych badań, uważam, że przedstawiona do recenzji dysertacja ma charakter zarówno, poznawczy, jak i utylitarny. Doktorantka opanowała umiejętność prowadzenia badań naukowych, a także syntetycznego ukazania rezultatów i możliwości zastosowania ich w praktyce. Wykazała się też krytycyzmem w interpretacji wyników.

Uważam, że praca Pani mgr Izabeli Huzarskiej-Rynasiewicz spełnia wymogi stawiane pracom doktorskim i tym samym zasadne jest dopuszczenie Pani Izabeli Huzarskiej-Rynasiewicz do dalszego etapu przewodu doktorskiego

Joanna Basiaga-Pasternak